

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

בפני כב' השופט אייל דורון

התובעים

1. לריסה סטלינסקי
2. שגיא סטלינסקי
ע"י ב"כ עוה"ד ע' בולדו

נגד

הנתבע

רונן נוה
ע"י ב"כ עוה"ד י' בלומוביץ ואח'

נגד

צד ג'

אביגיל בהט, עו"ד
ע"י ב"כ עוה"ד ח' גלזר ואח'

נגד

צד ד'

מ.ח.א. משרד חקירות אזרחיות (מ.נ.) בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד י' בלומוביץ ואח'

פסק דין

- 1
2
3 1. זוהי תביעה לפיצוי כספי בסך כולל של 225,000 ₪ (לצרכי אגרה) שלטענת התובעים יש לפסוק
4 לטובתם בשל עדות שקר, כך נטען, שנתן הנתבע במסגרת הליך משפטי קודם שהתנהל בין התובע
5 ובין קופת חולים לעובדים לאומיים (להלן: "קופת החולים") בת.א. 360/03 (מחוזי חיפה) 360/03
6 סטלינסקי נ' קופת חולים לעובדים לאומיים (26.6.2006) (להלן: "ת.א. 360/03").
7
8 2. התובעת 1 היא אמו של התובע 2. הנתבע הינו חוקר פרטי שהעיד בת.א. 360/03 מטעם קופת
9 החולים. צד ג' היא עורכת הדין שייצגה את קופת החולים בת.א. 360/03 (להלן: "עו"ד בהט").
10 צד ד' היא החברה שהפעילה את משרד החקירות בע"מ ששירותיה נשכרו ע"י קופת החולים,
11 באמצעות צד ג', לצורך ת.א. 360/03 והיא מעסיקתו של הנתבע (להלן: "חברת החקירות").
12
13 3. בשנת 2003 הגיש התובע תביעה נגד קופת החולים בטענת רשלנות רפואית של אחד מרופאיה,
14 ד"ר שטרנשיין. התובע שבר את רגלו ולאחר ששוחרר מביה"ח טופל ע"י ד"ר שטרנשיין. מפסק
15 דינו של בית המשפט המחוזי (כבוד השופט י' כהן) בת.א. 360/03 (להלן: "פסק הדין"), עולה כי
16 טענת התובע שם היתה כי למרות שד"ר שטרנשיין אבחן קיצור של רגלו השמאלית, הוא לא הורה
17 לתובע להתקין הגבהה בנעלו השמאלית ומשכך נגרם לתובע נזק בתחום האורתופדי.
18

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוח ואח'

1 בישיבת ההוכחות בת.א. 360/03 שהתקיימה ביום 13.3.06 נחקרו שניים מתוך שלושת החוקרים
 2 של חברת החקירות שערכו חקירות בעניינו של התובע, אחד מהם הוא הנתבע. בחקירה הראשית
 3 העיד הנתבע כך: ביום 8.6.03 הוא ביקר בבית התובעים שם פגש בתובעת. במהלך שיחתם סיפרה
 4 התובעת כי ד"ר שטרנשיין אמר להם שיש צורך בשימוש במדרסים וכי למרות זאת, ומכיוון שהיו
 5 עולים חדשים ולא הבינו עברית, לא פעלו על פי עצתו. הנתבע אף העיד כי החקירה הוקלטה.
 6 בחקירה הנגדית ביקש ב"כ התובע לראות את תמליל השיחה (להלן: "התמליל") וזה הוצג לו ואף
 7 הוגש וסומן כמוצג ת/10 לבקשתו. כמו כן ביקש ב"כ התובע לקבל לידיו את הקלטת החקירה
 8 וניתנה החלטה המורה לעו"ד בהט להעביר לו עותק מקלטת החקירה בתוך 10 ימים.

9
 10 מאחר שהקלטת לא הועברה לב"כ התובע במועד, ולאחר שביום 23.5.06, למעלה מחודשיים
 11 לאחר דיון ההוכחות, נשלחה לעו"ד בהט התראה בנדון, הגיש ב"כ התובע ביום 28.5.06 בקשה
 12 להוצאת התמליל מתיק בית המשפט [בש"א 7885/06]. לאחר הגשת הבקשה הועברה לידי ב"כ
 13 התובע קלטת שהתברר כי אינה הקלטת הנכונה. הקלטת הנכונה הועברה לב"כ התובע כיומיים
 14 לפני המועד שנקבע לסיכומים בעל פה. לטענת התובעים, לאור היותה "מיקרו קלטת", לא ניתן
 15 היה לשמוע אותה ללא ציוד מתאים. לכן, בדיון מיום 7.6.06 בו הושמעו סיכומים בעל פה חזר
 16 ב"כ התובע על הבקשה להוצאת התמליל מהתיק או לחילופין לאפשר שהות לבדיקת הקלטת
 17 לאחר השמעת הסיכומים. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה.

18
 19 בפסק הדין שניתן ביום 26.6.06 דחה בית המשפט המחוזי את תביעתו של התובע וקבע כי הוא
 20 מקבל את גרסתו של ד"ר שטרנשיין לפיה הוא הורה לתובע ולאמו להתקין הגבהה בנעלו
 21 השמאלית של התובע. מפאת חשיבות קטע זה בהנמקת פסק הדין לענייננו אביאה כלשונה:

22
 23 **10. לאחר ששקלתי הראיות שלפני וטענות ב"כ הצדדים, הנני סבור כי אין מקום לטענה שד"ר**
 24 **שטרנשיין התרשל בטיפול בתובע.**

25
 26 אין ספק שד"ר שטרנשיין איבחן כראוי את מצבו של התובע, ומצא כי רגלו השמאלית קצרה
 27 מרגלו הימנית, ואין ספק כי ידע שהטיפול המתאים הוא התקנת הגבהה בנעל השמאלית.
 28 עתה נשאלת השאלה האם הורה לתובע להתקין הגבהה. שאלה זאת היא שאלה עובדתית,
 29 ובעניין זה הנני מקבל את גרסתו של ד"ר שטרנשיין, כי הורה לתובע ולאמו להתקין הגבהה,
 30 ואלה טעמי:

31
 32 (א) בכרטיס הטיפול נרשם (ליד התאריך 2.4.92) "הגבהה 2 ס"מ", ובנוסף לכך ניתנו
 33 לתובע אישורים רפואיים שונים המעידים על מצבו, ובאישור מיום 18.6.92 צוין
 34 שהתובע "זקוק להגבהה 0.8 ס"מ של רגל שמאל". אינני סבור כי ד"ר שטרנשיין רשם
 35 רישומים אלה לידיעתו שלו בלבד, ובמבחיני מאזן ההסתברות מסתבר בעיני שאף הביא
 36 את הצורך בהתקנת הגבהה גם לידיעת אמו של התובע, שליוותה אותו בחלק מביקורי
 37 התובע במרפאתו של ד"ר שטרנשיין, ואזכיר, כי אין להניח שבין השניים הייתה תקלת
 38 תקשורת כלשהי, שהרי הן ד"ר שטרנשיין והן אמו של התובע דוברים את השפה
 39 הרוסית.
 40

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוח ואח'

1 אף אמו של התובע מאשרת בשיחתה עם חוקר מטעם הנתבעת, כי "הוא [הכוונה לד"ר
2 שטרנשיין – י"כ] אמר שצריך מדרסים, אנחנו היינו בארץ רק חצי שנה, אנחנו לא ידענו
3 עברית, לא ידענו שום דבר, הוא לא הסביר שזה חשוב".
4

5 אי ידיעת השפה העברית אינה יכולה לשמש נימוק בפי אמו של התובע, מהטעם,
6 שכאמור, מסתבר בעיני שהיא וד"ר שטרנשיין שוחחו ביניהם בשפה הרוסית. כעולה
7 מדברי אמו של התובע, ד"ר שטרנשיין אמר כי יש צורך בהגבהה, אך לטענתה הוא לא
8 הסביר לה את חשיבות העניין.
9

10 במסמך רפואי שנערך במהלך שירותו של התובע בצה"ל, נרשמו מפיו של התובע
11 הדברים הבאים:
12

13 "לפי דבריו הנעליים שקיבל לא נותנים קומפנסציה טובה לבעיה של קיצור הרגל
14 כפי שהיה עם נעליים לפני שירותו הצבאי."
15

16 אין מחלוקת כי לפני שירותו הצבאי היה התובע בטיפולו של ד"ר שטרנשיין בלבד,
17 ומהדברים שלעיל עולה, כי לפני שירותו הצבאי כן נעל נעליים עם הגבהה. לחילופין,
18 אפילו אניח שהוא לא נעל נעליים עם הגבהה לפני שירותו הצבאי, כי אז מהמסמך
19 הרפואי הנזכר ברור לכאורה, שהתובע ידע משמעות הצורך להתקין הגבהה בנעליו,
20 והמידע בדבר צורך זה בא לו מד"ר שטרנשיין שטיפל בו לפני שירותו הצבאי.
21

22 על כן, מסתבר הדבר בעיני, שד"ר שטרנשיין המליץ לתובע ולאמו להתקין הגבהה בנעלו
23 השמאלית, והנני דוחה הטענה, כי התרשל בכך שלא המליץ על הגבהה".
24

25 4. לאחר שניתן פסק הדין התברר לתובעים כי לא הנתבע הוא שערך את החקירה של התובעת ביום
26 8.6.03 והקליט אותה, אלא חוקרת אחרת מטעם חברת החקירות (להלן: "החוקרת"). יובהר כבר
27 עתה כי אין חולק שהדברים אשר הנתבע העיד שנאמרו על ידי התובעת ואשר הופיעו בתמליל
28 שאחז בידו - אכן נאמרו, אלא שהם לא נאמרו לנתבע אלא לחוקרת.
29

30 5. התובע שלא השלים עם פסק הדין הגיש ערעור לבית המשפט העליון [ע"א 7053/06 סטלינסקי נ'
31 קופת חולים לעובדים לאומיים (24.1.2008)], בו טען, בין היתר, כי בית המשפט המחוזי שגה
32 כאשר לא קיבל את הבקשה להוצאת התמליל מהתיק וכי הותרת פסק הדין על כנו תיתן הכשר
33 לעדות הכוזב של הנתבע. לאחר הגשת הערעור הגיש התובע גם בקשה להגשת קלטת החקירה
34 כראיה נוספת. לתגובת קופת החולים לבקשה זו להוספת ראיה, צורפו תצהירים של הנתבע ושל
35 החוקרת. הנתבע הצהיר כי העדות שניתנה על ידו לפיה הוא זה שערך את החקירה ביום 8.6.03
36 ניתנה מתוך טעות תמימה שנבעה מכך שהחקירה בוצעה 3 שנים לפני מתן העדות, ומכך שבעדותו
37 הסתמך על האמור בתמליל המודפס וסבר בטעות כי הוא זה שביצע את החקירה מכיוון שאף
38 הוא חקר את התובעים במועד אחר ומכיוון שבתמליל צוינו הדוברים על פי האות הראשונה,
39 ושם החוקר סומן באות ר' שהיא האות הראשונה הן בשמו של הנתבע והן בשמה של החוקרת.
40

41 בהמשך, במסגרת הדיון בערעור, חזר בו התובע מערעורו בהמלצת בית המשפט העליון. קופת
42 החולים ויתרה על ההוצאות שנפסקו לזכותה בבית המשפט המחוזי.
43

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 12-11-38219 סטלינסקי ואח' נ' נוח ואח'

- 1 **טענות התובעים** - התובעים טוענים כי עדות השקר, כהגדרתם, של הנתבע גרמה לפגיעה בכבודם,
2 לסבל, השפלה, עלבון צורב ואובדן האמונה שהתנהל בעניינו של התובע משפט צדק. התובעים
3 טוענים כי קמה להם עילה נזיקית נגד הנתבע בגין עדות השקר, בין אם בגדר עוולת הרשלנות, בין
4 אם בגדר עוולת הפרת חובה חקוקה של סעיפים 237(א) ו-244 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ("חוק
5 העונשין"), ובין אם בגדר עוולה עצמאית בגין פגיעה בזכויות יסוד חוקתיות.
6 התובעים דורשים פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה ופגיעה בכבוד האנושי וכן פיצויים עונשיים.
7
- 8 התובעים טוענים כי מאז ניתן פסק הדין בע"א 572/74 רויטמן נ' בנק המזרחי המאוחד בע"מ,
9 פ"ד כט(2) 57 (1975) (להלן: "הלכת רויטמן"), בו נקבע כי לא ניתן להגיש תביעה נזיקית נגד עד
10 בגין עדותו, חלפו 40 שנה וכי מאז לא עמדה הסוגיה שוב לבחינה ממשית של בית המשפט העליון,
11 כאשר לשיטתם הפסיקה בערכאות הנמוכות בסוגיה זו איננה עקבית. עוד טוענים התובעים כי
12 הדברים שנפסקו בהלכת רויטמן הינם למעשה אמרת אגב בכל הנוגע לעדות שניתנה במשפט
13 אזרחי שכן באותו עניין ניתנה העדות בהליך פלילי, וכי הלכת רויטמן כלל לא חלה על הפרת חובת
14 חקוקה של סעיף 244 לחוק העונשין שכן סעיף זה כלל לא עמד לדיון שם.
15
- 16 **טענות הנתבע** - הנתבע טוען כי לאור הלכת רויטמן אין אפשרות לתבוע עדים בנזיקין, וכי בניגוד
17 לטענת התובעים הלכה זו יפה גם לימינו כפי שבא לידי ביטוי בשורה של פסקי דין. הנתבע מוסיף
18 כי עדותו היתה אמת לעניין תוכנה וכי נפל בה פגם שולי וטכני, בשל טעות שנעשתה בתום לב,
19 ואשר לא היה בה כדי להשפיע על פסק הדין. עוד טוען הנתבע כי כאשר בחרו התובעים למחוק
20 את הערעור לבית המשפט העליון הם למעשה הסכימו כי אין בטעות שנפלה בעדותו של הנתבע
21 בכדי להשפיע על פסק הדין וכי לא נגרם להם כל נזק בשל עדותו של הנתבע. הנתבע ממשיך וטוען
22 כי אי-הכחשת תוכן התמליל מצד התובעים בת.א. 360/03, ואף העדר ההסתייגות בהליך הערעור
23 מהותרת התמליל כראיה, מקימים השתק עילה.
24
- 25 ביחס לדרישה לפיצויים עונשיים טוען הנתבע כי פסיקה מעין זו כיום אמנם אפשרית, אולם זאת
26 מכוחם של קומץ חוקים בלבד, ומבלי שקיימת חקיקה המאפשרת שימוש רוחבי בסעד זה בכל
27 הליך אזרחי ובכל תחום.
28
- 29 הנתבע טוען כי אם תוטל עליו חבות כלשהי יש לקבוע כי הוא זכאי לשיפוי מעו"ד בהט, אשר
30 שכרה את שירותיה של חברת החקירות, מעסיקתו של הנתבע. הנתבע טוען שעו"ד בהט לא הכינה
31 אותו לעדות שניתנה שלוש שנים לאחר ביצוע החקירה. עוד טוען הנתבע כי עו"ד בהט צריכה
32 היתה לדעת שהחוקרת היא זו שחקרה את התובעת ביום 8.6.03 ולא הנתבע, שכן הדבר עולה
33 בבירור מדו"ח החקירה וכי היה עליה לדאוג לזמן לעדות את החוקרת. גם כאשר לטענה בדבר
34 עיכוב בהעברת הקלטת לתובעים, לשיטת הנתבע יש להפנות לעו"ד בהט, עליה הוטל להעבירה.
35

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

- 1 **8. טענות עו"ד בהט** - עו"ד בהט טוענת אף היא כי יש לדחות את התביעה מדעיקרא מאחר שלאור
2 הלכת רויטמן עדות שקר אינה מהווה עוולה נזיקית ולא ניתן לתבוע בגינה במסגרת עוולות
3 נזיקיות אחרות. בנוסף, לטענתה, לעדות עצמה לא היתה השפעה על קביעת ממצאים בפסק הדין.
4 עו"ד בהט טוענת כי מאחר שהנזק הנטען מבוסס על הסעד אותו לא עלה בידי התובעים לקבל
5 בתביעתם נגד קופת החולים, חל עליהם בענייננו דין השתק עילה. עוד היא טוענת כי את הטענה
6 בדבר עדות שקר העלו התובעים בערעור בפני בית המשפט העליון ומשחזרו בהם מן הערעור
7 מושתקים הם מלטעון טענה זו בשנית מכוח השתק פלוגתא.
8
- 9 עו"ד בהט טוענת, למקרה שהתביעה תתקבל, כי אין לנתבע כל עילה כנגדה, כי אין לה חובת
10 זהירות מושגית כלפי הנתבע שכן היא לא ייצגה אותו והיא איננה מעסיקתו, וכי אין לה חובת
11 זהירות קונקרטיית כלפי הנתבע משום שאין קשר בין הכנת הנתבע לעדות לבין חובתו להעיד אמת.
12
- 13 עו"ד בהט טוענת כי אם תוטל עליה חבות כלשהי יש לקבוע כי היא זכאית לשיפוי מלא מאת
14 חברת החקירות עליה מוטלת אחריות שילוחית לפעולותיו של הנתבע בהיותה מעסיקתו. נטען כי
15 התרשלות חברת החקירות היא זו שגרמה בסופו של יום לטעות בעדות הנתבע משום שהיא לא
16 הודיעה לעו"ד בהט כי לא הנתבע הוא שחקר את התובעת ביום 8.6.03 אלא החוקרת ומשום שלא
17 המציאה את קלטת החקירה הנכונה במועד.
18
- 19 **9. טענות חברת החקירות** - חברת החקירות טוענת כי היא נתבקשה על ידי ע"י עו"ד בהט לדאוג
20 להתייצבות שני חוקרים ספציפיים מתוך שלושה שערכו חקירות בענייננו של התובע, לאחר
21 שבחנה, ולמצער צריכה היתה לבחון, מיהו החוקר שביצע את החקירה הרלבנטית. עוד טוענת
22 חברת החקירות כי הזמנת החוקרים הספציפיים לעדות נעשתה ע"י עו"ד בהט משיקוליה בלבד
23 כמייצגת וללא התערבות חברת החקירות ולכן האחריות לכשל מוטלת עליה. לטענת חברת
24 החקירות העבירה לעו"ד בהט את כל אשר דרשה לרבות קלטות החקירה מיד עם קבלת הדרישה.
25
- 26 **10. הסדר דיוני** - בשלב דיוני מוקדם, הוסכם על כך שפסק הדין יינתן לאחר הגשת סיכומים על סמך
27 החומר הקיים בתיק - המסמכים הרלבנטיים צורפו כנספחים לכתבי הטענות - ללא שמיעת
28 ראיות ואף ללא הגשת תצהירי עדות.
29
- 30 **11. אקדים ואומר** כי דין התביעה להידחות. התובעים לא שכנעו כי קמה להם עילת תביעה נגד
31 הנתבע, ואף אילו היתה מוכחת כזו, לא ניתן לתבוע את הנתבע בגין עדותו.
32
- 33 **12. בטרם אדרש לשאלות המשפטיות** העולות מטיעוני הצדדים, מן הראוי לחדד ולהדגיש שתי
34 נקודות, המהוות נקודת מוצא לדיון.
35

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

1 ראשית, יש לשוב ולהבהיר כי אין ספק ואין חולק שהדברים אשר הנתבע העיד שנאמרו על ידי
2 התובעת בחקירתה המוקלטת מיום 8.6.03 - אכן נאמרו. התובעים הרי אינם יכולים לטעון אחרת,
3 שהרי הדבר עולה בבירור מן התמליל, ומגובה בהקלטה, שהם העיקר. כל שטוענים התובעים הוא
4 כי הדברים נאמרו לחוקרת ולא לנתבע. משכך, יש לכל הפחות מידה מסויימת של האדרה
5 בהתייחסותם העקבית אל עדות הנתבע כאל עדות שקר. בסופו של דבר, הפגם שנפל בעדות
6 הנתבע, עניינו לכל היותר בשאלת קבילות התמליל, ולא מעבר לכך. אין צריך לומר כי מגמת
7 הפסיקה בעשורים האחרונים בהליכים אזרחיים שמה את הדגש פחות על קבילות, למעט
8 במקרים בהם ישנו טעם לעסוק בכך, ויותר על משקל.

9
10 כהערה אוסיף כי גם ביסודות העבירה הקבועה בסעיף 237 לחוק העונשין, שכותרתו 'עדות שקר',
11 פרט לדרישה כי העדות הכוזבת תינתן "ביודעין" - ואציין כי לא הונחה בפניי כל סיבה להניח
12 שאין מדובר בטעות בתום לב מצד הנתבע, שהרי לא היתה לו יכולת לזכור חקירה אחת מני רבות
13 בחלוף זמן כה רב ואף לא היה לו באופן אישי אינטרס לומר כי הוא זה ששוחח עם התובעת -
14 נדרש גם כי העדות תעסוק "בדבר מהותי לגבי שאלה הנדונה באותו הליך". השאלה מה אמרה
15 התובעת היא בוודאי דבר מהותי לשאלה שנדונה בת.א. 306/03. ספק אם השאלה באיזו מן
16 החקירות אמרה זאת, ומי הקליט את אמירתה זו, היא מהותית.

17
18 שנית, למקרא פסק הדין עולה כי לעדות הנתבע כשלעצמה לא היתה השלכה על תוצאת פסק הדין.
19 כפי העולה מסעיף 10 לפסק הדין שהובא במלואו לעיל, בית המשפט המחוזי לא התבסס על עדותו
20 של הנתבע כשלעצמה אלא רק על דבריה של התובעת בחקירה מיום 8.6.03 שאין חולק כי אכן
21 נאמרו. יתרה מכך; גם דבריה אלו של התובעת היוו רק נימוק אחד מתוך שלושה לקבלת גרסתו
22 של ד"ר שטרנשיין ודומה כי אף בהתעלם מדברים אלה היה בית המשפט המחוזי מגיע לאותה
23 מסקנה. למעשה, נראה כי גם התובע השלים עם תובנה זו ולכן חזר בו מן הערעור.

24
25 בהינתן נתונים אלה, כנקודת המוצא, יש להידרש לשאלה האם קמה לתובעים עילת תביעה.

26
27 13. לתובעים לא קמה עילת תביעה לפי אחת משתי "עוולות המסגרת", לא מכוח עוולת הרשלנות ולא
28 מכוח עוולת הפרת חובה חקוקה, כבר מהטעם כי שניים מיסודותיהן הם נזק וקשר סיבתי בין
29 האשם לבין הנזק, ומהטעם שבענייננו לא הוכח כל נזק הקשור בקשר סיבתי ל"עדות השקר". ככל
30 שהדברים אמורים בטענה אפשרית כי הנזק הוא ההפסד (של התובע בלבד) בת.א. 360/03, הרי
31 שהיה עליו להוכיח קיומו של קשר סיבתי בין העדות להפסד, דהיינו כי אלמלא "עדות השקר"
32 היתה תוצאת פסק הדין משתנה והנתבע היה זוכה בדין. התובעים לא עמדו בנטל לשכנע בכך.
33 אדרבא; מפסק הדין עולה דווקא כי ההפך הוא הנכון. למעשה, התובעים כלל אינם טוענים
34 שתוצאת פסק הדין היתה אחרת אלמלא הפגם בעדות הנתבע, אלא הם מסתפקים באמירה כללית
35 לפיה היתה לעדות "השפעה כלשהי" על פסק הדין. אם כן, נותרת השאלה מהו הנזק הנטען.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 12-11-38219 סטלינסקי ואח' נ' נוח ואח'

1
2   בנסיון להגדיר את אותו 'נוק' ערטילאי לו טוענים התובעים הם בחרו להשתמש במונחים טעונים
3   וכבדי משקל כמו פגיעה בכבודם, סבל, השפלה, עלבון צורב, ואף אבדן האמונה שהתנהל בעניינו
4   של התובע משפט צדק. עד כדי כך. תיאורים אלה של התובעים נראים בעיניי מרחיקי לכת ביותר
5   ביחס לנסיבות העניין ונטולי אחיזה במציאות. אין זה סביר בעיניי להכיר בטענות כה קיצוניות
6   כמו סבל או השפלה, בגין עדות שבסך הכל הניחה בפני בית המשפט נתונים שאין חולק בדבר
7   נכונותם לגוף העניין. לא ברור כיצד בדיוק נפגע כבודם של התובעים ומדוע ייגרע מן האמון שהם
8   רוחשים למערכת המשפט.
9
10   התובעים, אשר היו ככל הנראה ערים לחולשת הטיעון בדבר הפגיעה בכבוד, הקדישו מקום של
11   כבוד לטיעון בדבר פגיעה באוטונומיה. למקרא הטיעון בנושא זה והיקפו לא יכולתי שלא להיזכר
12   בכינוי הקולע במאמרו הידוע של פרופ' אנגלרד "כנפי הנשר הדורסני", כדימוי לענף משפטי אחד
13   אשר נטען כי הוא מאפיל על ענפי משפט אחרים ומייתרם, באופן המשבש את הסדר של שיטת
14   המשפט כולה. למקרא טיעוניהם של בעלי דין בתיקים שונים, דומה לעתים כי צמד המלים "פגיעה
15   באוטונומיה" הוא לשיטתם בבחינת מזור לכל חולי, תרופה לכל פגם בעילת תביעתם או בקשיי
16   הוכחתה, עד שלעתים דומה כי יצרו יש מאין דוקטרינה משפטית חדשנית שניתן לדמותה לנשר
17   דורסני שכנפיו הארוכות מטילות צל כבד על כל דוקטרינה אחרת ומאיינות אותה. ולא היא. מבלי
18   להרבות במלים או באסמכתאות אומר בקצרה כי הפגיעה באוטונומיה של הרצון – אשר אין ספק
19   בדבר היותה ערך עליון ואשר אין ספק כי היא מהווה כיום נדבך מרכזי בשיטתנו (הגם שנראה כי
20   טרם נפסקה הלכה ברורה במספר סוגיות חשובות באשר למקומה בשיטה והיקף תחולתה) –
21   כשמה כן היא. היא שמה את הדגש על רצונו של האדם. ביסודה מונחת זכות היסוד של כל אדם
22   לקבל החלטות באשר לחייו, כפי ראות עיניו. פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה של הרצון עניינו
23   בשליטת יכולת הבחירה של האדם, או לכל הפחות בפגיעה ביכולת הבחירה שלו כבחירה חופשית
24   ואמיתית על סמך מידע מלא ונכון. נשגב מבינתי הקישור שמנסים התובעים לערוך בין עדות
25   הנתבע לבין פגיעה כלשהי ביכולת הבחירה שלהם. ככל שעמדה על הפרק בחירה כלשהי שהיה על
26   התובעים לבחור, וככל שעדות הנתבע גרמה לפגיעה כלשהי ביכולת הבחירה, הן נעלמו מעיניי.
27
28   14. התובעים המשיכו והפליגו למחוזות רחוקים בנסיון לעגן את תביעתם, עד כדי טענות בדבר עוולה
29   חוקתית. אקדים ואעיר כי העלאת טיעון זה נראית שלא במקומה, מכיוון שעצם הצורך לדון
30   בסוגיה של עוולה חוקתית שמור בראש ובראשונה למצבים של פגיעה קשה בזכות יסוד חוקתית
31   שמקורה בפעולה חוקית כשלעצמה של רשות שלטונית, כלומר בהעדר אשם או אי-חוקיות.
32
33   בענייננו, תביעת התובעים מצויה כולה בתחומי המשפט הפרטי ומבוססת על טענה בדבר העדר
34   חוקיות ואשם מצד הנתבע. משכך, ייתכן כי די היה בנסיון שערכו התובעים לביסוס התביעה על
35   "הלכת אדמה" [ע"א 140/53 אדמה חברה בינלאומית בישראל בע"מ נ' לוי, פ"ד ט' 1666 (1955)].

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוח ואח'

1 נסיונם זה של התובעים לא צלח. שהרי לפי הלכת **אדמה**, גם על פי הגישה הרואה בה כמקימה
2 עילת תביעה עצמאית ונפרדת מעוולת הפרת חובה חקוקה, עילת התביעה נוצרת בהתקיים
3 שלושה יסודות: הנתבע עשה מעשה בלתי חוקי; המעשה גרם נזק כספי לתובע או פגע בנוחיותו
4 או בהנאתו מרכושו; הנזק או הפגיעה הם תוצאה ישירה וטבעית של מעשהו הבלתי חוקי של
5 הנתבע. התובעים אינם מציינים מהו אותו נזק כספי שנגרם להם או כיצד גרמה העדות לפגיעה
6 בנוחיותם או בהנאתם מרכושם. כפי שכבר צויין, לא הוכח כי נגרם לתובעים נזק כתוצאה
7 מהמעשה שעשה הנתבע ושנטען כי הוא בלתי חוקי.

8
9 אך כאמור, התובעים לא הסתפקו בכך, אלא צעדו כברת דרך נוספת וטענו ל"עוולה חוקתית". אף
10 דין טענותיהם אלה להידחות.

11
12 ראשית, השאלה אם ניתן להכיר בפגיעה בזכות חוקתית כפגיעה המקימה כשלעצמה עילה
13 לפיצויים, טרם הוכרעה במשפט הישראלי [ע"א 7703/10 **ישועה נ' מדינת ישראל - מנהלת סל"ע**
14 (18.6.2014) ("פס"ד ישועה")]. אמנם בפס"ד ישועה בית המשפט העליון לא "סגר את הדלת"
15 בפני האפשרות להכרה בעוולה חוקתית, ונראה כי ניתן לראות בו משום צעד משמעותי נוסף אל
16 עבר הכרה כאמור, אך זו היתה קביעתו המפורשת, בשונה מהפרשנות שמנסים לעתים לייחס לו.
17 אם נותר בהקשר זה מקום לספק, הרי שזה הוסר לאחרונה, בפס"ד "**מגדלי האוונים**" [ע"א
18 2118/12 **פז-גרס מוצרי בשר אקספורט בע"מ נ' מדינת ישראל – משרד החקלאות ופיתוח הכפר**
19 (5.7.2015)], שם נאמר מפורשות כי בפס"ד ישועה בית המשפט העליון "**לא קבע מסמרות בשאלת**
20 **ההכרה בעוולה חוקתית בהיעדר אשם**", אלא פסק כי גם אם מניחים כי במקרים חריגים ניתן
21 להכיר בכך, אין מקום להכיר בכך בנסיבות אותו מקרה.

22
23 שנית, אף אם היתה העוולה החוקתית מכשיר משפטי מוכר בישראל, לא היה מקום להידרש אליו
24 בנסיבות כבענייננו, הרחוקות מן התכליות המצדיקות עשיית שימוש בו כרחוק מזרח ממערב.
25 בפס"ד ישועה הבהירה כב' השופטת נאור כי הדעה שהביעה ביחס לאפשרות להכיר בעוולה
26 חוקתית, בהתקיים נסיבות מיוחדות, מתייחסת למצב של "**פגיעה חמורה ומשמעותית בזכות**
27 **חוקתית של הפרט**" [פסקה 26]. מדובר על פגיעה בליבת הזכויות החוקתיות המוגנות. בפס"ד
28 ישועה ובפס"ד **מגדלי האוונים**, למשל, דובר בזכות הקנין וחופש העיסוק. בענייננו, לעומת זאת,
29 הקשר בין הפגיעה הנטענת לבין זכות חוקתית כלשהי רופף למדי, ולמעשה עצם הנסיון לשוות
30 לפגיעה הנטענת לתובעים נופך "חוקתי" נראה מלאכותי לחלוטין. כפי שכבר צויין, לא ברור כלל
31 ועיקר כיצד עדות הנתבע פגעה בכבודם של התובעים ואף מה הקשר בין עדותו לבין זכותם לכבוד.

32
33 שלישית, ממילא גם עוולה חוקתית דורשת הוכחת נזק, ואף נזק ניכר ומשמעותי העולה כדי נטל
34 בלתי מידתי החורג מהנטל שעל כל פרט בחברה לשאת בו [שם]. לכן, ממילא אין בפניה אל
35 המסלול של עוולה חוקתית כדי לסייע לתובעים להתגבר על אי-הוכחת נזק במסלולים אחרים.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 12-11-38219 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

15. תהא אשר תהא העילה אשר עליה מבקשים התובעים לבסס את תביעתם, יש לדחות את התביעה על פניה שכן הלכה פסוקה היא כי לא ניתן לתבוע עד בתביעה נזיקית בגין עדותו, ומפאת מרכזיות ההלכה לענייננו, אביאה במלואה [הלכת רוטמן, עמ' 74]:

33" העולה מן האמור ביחס לחקיקה בארץ, שאין שום הוראה לפיה ניתן לתבוע עד בנזיקין בשל עדותו, ואין סיבה לסטות מן הפסיקה האנגלית בענין זה. טובת הציבור היא שלא לתת ביד נאשם כלי לרדוף ולהטריד את העדים על-ידי הגשת משפטים כדי שהם יסרבו לבוא להעיד. לפיכך כדי לקיים משפט הוגן בין אדם לחברו או במשפט פלילי, יש להגן על העדים שיתנו את עדותם באופן חפשי ללא פחד מפני התנכלות להם על-ידי סיבוכם במשפטים, מהם יהיו צפויים אף לכך שעדי שקר יעידו נגדם ויחייבום שלא כדין. זאת ועוד, המדינה מחייבת כל אדם היודע דבר עדות לבוא ולהעיד, והיא אף כופה אותו לכך על-ידי הטלת קנסות ומאסר, לכן על המדינה לנצור מכל משמר את החופש של העדים ולשחררם מכל לחץ ואיומים.

אכן במדינה מתוקנת מביאים עדי שקר בפלילים, אך כדי למנוע הטרדת עדים באישומי-סרק אין מאפשרים לכל אזרח להגיש תביעה נגד עד, אלא התביעה הכללית היא שמקבלת את תלונתו של אזרח ועליה לבדוק את חומר הראיות, ולראות אם יש יסוד לתלונה, וראיות מספיקות להעמיד את העד לדין וכך גם נעשה אצלנו.

34. נוכח דברים אלה ניתן לסכם את המצב בשאלה הנדונה כדלקמן:

(א) אין בין רשימת העוולות האזרחיות עוולה של עדות שקר, או עוולה של קשירת קשר לעדות שקר.

(ב) אין בפקודת הנזיקין הוראה שכל עבירה פלילית מהווה עילה בנזיקין כאשר נגרם למישהו נזק על-ידי מעשה העבירה.

(ג) היה זה סותר את תקנת הציבור בישראל אם בית-המשפט על-ידי פסיקתו יצור עוולה של עדות שקר, בין באופן ישיר (אילו היתה אפשרות כזאת), בין על-ידי פירוש סעיפים 46 ו-64 לפקודת הנזיקין (נ"ח), כפי שהוצע על-ידי התובע ובא-כוחו, וכפי שאין ליצור עוולה של עדות שקר כך אין ליצור עוולה דומה כגון קשירת קשר לעדות שקר או רשלנות ביחס למסמכים המהווים ראיות במשפט.

(ד) מאידך גיסא דאג המחוקק לכך שלאדם שהורשע כתוצאה מעדות שקר תינתן אפשרות סבירה לבקש לתקן את העוול על-ידי משפט חוזר, ובמקרה שיצליח במשפט החוזר יוכל לקבל גם פיצויים.

בית המשפט העליון שב ואישר את הלכת רוטמן בע"א 61/76 רוטמן נ' בנק מזרחי המאוחד בע"מ, פ"ד לא(1) 281, 286 (1976), שדן בעניינם של אותם הצדדים, אך בפני הרכב שונה בחלקו:

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 12-11-38219 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

1 "כמו שנתבאר בע"א 572/74, 574/74 הנ"ל, סדרי משפט תקינים מחייבים מתן
2 חסינות לעדים, אחרת יימנעו מלהעיד מפני חשש שמא יסבכום במשפטים על מה
3 שאמרו בבית-המשפט, והימנעותם מלהעיד תגרום סיכול הצדק. זאת ועוד: אם
4 ירשה הדין לתבוע אדם לדין בעילה שעדותו בבית-המשפט לא היתה אמת, אפשר
5 יהא במשפט שלישי לתבוע מי שהעיד במשפט שני, וכך הלאה, ולעולם לא יהא סוף
6 לדיוני משפט.

7 חסינות הניתנת לעד, לשם עשיית צדק, אינה מוגבלת לתביעת נזיקין דוקא. עדות
8 בבית-המשפט ניתנת תחת הסנקציה של שבועה, שהפרתה עלולה להביא עד-שקר
9 בפלילים. אבל על כך ממונה היועץ המשפטי, והענין אינו בשליטתו של צד הנוגע
10 בדבר, העלול לפעול מתוך יצר להתנקם בעד או להטרידו.

11 ...

12 עצם האפשרות של התדיינות עם עד – זולת לפי יוזמת היועץ המשפטי האוכף את
13 המשפט הפלילי מטעם המדינה – יש בה משום היזק לציבור."

14
15 בית המשפט העליון שב ועמד על הלכת רויטמן, כהלכה פסוקה שרירה וקיימת, בע"א 6019/07
16 טורג'מן נ' אחים עופר (ניהול) בע"מ (25.10.2010), בפסקה 26:

17
18 "כמו כן במישור הנזיקי נפסקה ההלכה לפיה עדות שקר אינה עוולה נזיקית ולא ניתן
19 לתבוע בגינה גם במסגרת עוולות נזיקיות אחרות (ע"א 572/74 רויטמן נ' בנק המזרחי
20 המאוחד בע"מ, פ"ד כ"ט(2) 57 (1975)). לא למותר לציין כי אחד הנימוקים לקביעת
21 הלכה זו היה כי ניתן להתמודד עם עדות השקר הן במישור הפלילי והן במישור
22 האזרחי באמצעות ביטול פסק הדין שהושג על-ידי עדות שקר. לפיכך יש להביא
23 בחשבון במסגרת קביעת ההלכות בנושא ביטול פסק דין אזרחי חלוט כי פעמים רבות
24 המישורים האחרים חסומים בפני המרומה".

25
26 תשומת הלב לכך שאין הבחנה בין עדות שקר במשפט פלילי לעדות שקר במשפט אזרחי, שהלכת
27 רויטמן חלה, כפי העולה במפורש מן הציטוט, גם לגביה. פסק הדין אף עסק בסוגיית ביטול פס"ד
28 אזרחי חלוט בשל טענת מרמה.

29
30 16. בשורה ארוכה מאוד של פסקי דין בערכאות הנמוכות פסקו בתי המשפט בהתאם להלכת רויטמן.
31 בניגוד לטענת התובעים, פסיקת הערכאות הנמוכות בסוגיה זו הינה אחידה ועקבית [ראו, למשל:
32 ת"א (שלום ת"א) 165722/09 ש.נחמיאס נכסים והשקעות בע"מ נ' ברזילי (12.1.2012); תא"מ
33 (שלום חיפה) 52872-07-11 גיי מוטורס בע"מ נ' יריב (5.4.2012); ת"א (שלום ת"א) -12-49854
34 14 פיננשל לוורדג' ד.פ. בע"מ נ' כהן (11.6.2015); ת"א (שלום הרצליה) 36545-10-13 מודן נ'
35 גור ערד (22.5.2014)].

36
37 הפסיקה אליה הפנו התובעים לביסוס טענתם כי הפסיקה איננה עקבית, עוסקת בעדים מומחים.
38 בענייננו הנתבע לא היה עד מומחה שנחקר על חוות דעת אלא עד עובדתי שזומן לצורך עדות על
39 תוכן חקירה שבוצעה. אך יצוין כי גם הפסיקה העוסקת בעדים מומחים, אינה מסייעת לתובע.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 38219-11-12 סטלינסקי ואח' נ' נוה ואח'

- 1 באותה פסיקה, נקודת המוצא לדין היא תמיד כי לעד עובדתי ישנה חסינות מתביעות והשאלה
2 הנשאלת הינה האם אותה חסינות חלה גם על עד מומחה. למעלה מן הצורך יוער כי בנקודה זו
3 על פניו נראה כי הפסיקה אכן אינה אחידה [ת"א (מחוזי מרכז) 3754-10-07 ווגנר נ' כהן-אדד
4 (14.6.2009); ע"א (מחוזי ת"א) 43639-03-14 מ.ע.ג.נ.- יעוץ וניהול נכסים בע"מ נ' ליפה אלירם
5 (26.2.2015); ע"א (מחוזי חיפה) 36255-09-14 פלונית נ' דרייפוס (28.6.2015); ואך לאחרונה -
6 רע"א 1992/15 מ.ע.ג.נ. ייעוץ וניהול נכסים בע"מ נ' אלירם ליפה (6.8.2015), והפניות בפס' 15].
7 באסמכתא אחרונה זו, נמנע בית המשפט העליון מלהורות על קבלת רשות הערעור וקביעת הלכה
8 מחייבת בסוגיה, אך הבהיר ליושב בדין הסבור שיש להתיר הגשת תביעה נזיקית כנגד עד מומחה,
9 כי יש לעשות כן ב"מקרים חריגים שיש להם סממני חומרה מיוחדים" [פס' 15]. גם אילו היה
10 הנתבע עד מומחה - והוא אינו כזה - זה איננו המקרה שבפנינו.
11
12 17. מכל האמור לעיל עולה כי הלכת רויטמן עומדת על תילה והיה על ערכאה זו ליישמה אפילו מדובר
13 היה בעדות שקר מובהקת, ומקל וחומר בענייננו. משכך, עומדת לנתבע חסינות מפני תביעה
14 בנזיקין בגין עדותו.
15 בנוסף, אף אלמלא החסינות וכפי שפורט מוקדם יותר, התובעים לא הוכיחו כי נגרם להם נזק בר-
16 פיצוי, ולא שכנעו כי עומדת להם עילת תביעה כלשהי כנגד הנתבע.
17
18 18. התביעה נדחית. מדובר בתביעה מיותרת לחלוטין שגרמה להוצאות וטרחה בתגובת שרשרת,
19 ואלמלא ההסדר הדיוני ייתכן כי ראוי היה לחייב בגינה בהוצאות לדוגמא. מאחר שזה מנע
20 הוצאות וטרחה גבוהים עוד יותר, ישאו התובעים בהוצאות הנתבע בסכום כולל של 10,000 ₪.
21
22 משנדחתה התביעה העיקרית מתייתר הצורך לדון בהודעות לצדדי ג' ו-ד'.
23 אין צו להוצאות בגין ההודעות.
24
25
26
27 ניתן היום, כ"ז אב תשע"ה, 12 אוגוסט 2015, בהעדר הצדדים.

אייל דורון, שופט

28
29

